

**ПРЕЗЕНТАЦІЯ 6-ГО ТОМУ
“ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ” Ю. КОВАЛІВА**

Національний музей літератури України 11 березня 2019 р. гостинно прийняв Юрія Коваліва, професора кафедри історії української літератури, теорії літератури та літературної творчості Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка. Нагода чудова – презентація 6-го з 10 томів його “Історії української літератури кін. XIX – поч. XXI ст.” під назвою “На розламах міжвоєнного двадцятиліття”. Науковий співробітник музею *П. Дунай*, яка модерувала захід, зауважила, що Ю. Ковалів – поет, прозаїк, літературний критик, історик і теоретик літератури, письмо якого глибоке й водночас доступне для читача.

Свою промову *Ю. Ковалів* почав із відгуку на свіжу кінострічку “Тарас. Повернення” до 205-річчя Тараса Шевченка. Там, на його думку, багато мелодраматизму, ретардацій, натуралізму, а Шевченка небагато. Сьогодні галерея Кобзаря велика, а де ж він справжній? Таку саму картину спостерігаємо в літературі. Дослідник зазначає, що треба бачити речі такими, як вони є. На його думку, у літературознавстві не має значення, “що я думаю”, головне, щоб “моя думка збігалася з думкою тексту”! Ю. Ковалів відкидає стереотипи й біографізм, звертаючись просто до тексту. Другий принцип для літературознавця – художній, адже не існує поза ним літератури, лишається хіба есеїстика, публіцистика. І тут неважливо, скільки написав митець; він міг і не мати повноцінної книжки, але лишити глибокий слід у літературному процесі.

Професор як справжній філолог трепетно ставиться до слова. Літератори несуть енергію слова – це не просто засіб комунікації, а етнокод нації. Кожний письменник, як запевняє Ю. Ковалів, – егоцентрист, котрий любить себе. Це правильно: якби не любив, нічого б не написав. Він Деміург, творить власний

світ, це його ідеографія. Тому годі говорити про запозичення в літературі, то радше хор, у якому виразно чути кожного співця.

Шостий том “Історії...” Ю. Коваліва присвячений літературі еміграції та її особливостям: “Українець, хоч би де з’явився, посадить калину, напише новелу...”. Існує радше негативний стереотип про народництво в літературі, проте, читаймо У. Самчука. Він показав українського селянина – мудрого, який твердо стоїть на своїй землі та розуміє, що діється навколо. Саме таких і винищили Голодомором 1932 – 1933 рр. Тут бачимо й необарокових поетів – Є. Маланюка, Ю. Липу, Н. Лівіцьку-Холодну, О. Телігу... Зустрінемо інтермедіальні тексти Є. Чернецького, пов’язані з театром, почуємо глибокого поета, автора гімну УПА О. Бабія. Дізнаємося про Празьку школу, прозу втраченого покоління (українського!) та багато іншого. Варто лише взяти до рук “Історію...” Ю. Коваліва й зануритися в тексти.

Після розмови з автором виступили його колеги й послідовники. До музею завітав голова ОУН Б. Червак. Згадував, що коли вчився в Дрогобицькому університеті та читав перші томи “Історії української літератури” Ю. Коваліва, то не міг уявити, що колись познайомиться з ним й особисто. Разом ставили хрест Олені Телізі в Києві... Р. Мовчан (Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ) дуже позитивно оцінила праці Ю. Коваліва. Усі його томи – це комплексна авторська історія літератури, історія текстів, адже дослідник ставить у центр власне набуток письменника. Його історія вибіркова: він не пише про графоманів! Хочє зацікавити художнім текстом, а не подробицями із життя митців, свою думку підкріплює великою кількістю інформації, розширює контекст і відкриває по-новому майстрів слова. О. Романенко (Інститут філології КНУ) підтверджує, що дослідження Ю. Коваліва показують цілісну й неперервну історію української літератури: “Весь час письменники писали один цілісний текст, який називається “українська література”, хоч ідеї та джерела творів були різні. Деякі імена з “Історії...” відомі кожному зі шкільної програми, а деякі нові й для лекторів, які читають відповідні курси. Студентки Ю. Коваліва А. Коротка та А. Біла зазначили, що в його працях знаходиш своїх пасіонаріїв і навчаєшся вільно мислити, завжди знайдеш щось нове для себе.

На завершення Юрій Іванович зачитав кілька власних віршів. Що ж, можемо лише захоплюватися, як у людині поєднується стільки талантів. Він науковець, митець, педагог... Зрештою, вільна та добра людина. Чекаємо на наступний том! Хай пишеться.

Юлія Кузьменко
м. Київ

Отримано 13 березня 2019 р.